

KARNABAHAAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Karnabahar, çiçek ve çiçek tablası yenilen sebzeler grubundan iki yıllık bir kültür sebzesidir. İlk yıl yenilen çiçek tablası ve yaprakları oluşur. Yapraklar lahanaya yapraklarına göre daha uzun, uçları daha sivridir. Karnabaharda bahar tabir edilen yenilen taç kısmının büyüklüğü ve rengi çeşitlere göre farklılıklar göstermektedir. Taçın rengi; beyaz, krem ve sarımsı tonlardadır. Güneş ışığı rengin sarıya dönüşmesine sebep olmaktadır.

İklim İstekleri

Karnabaharlar kışlık sebzeler grubunda yer almakla beraber lahanalar kadar soğuklara dayanıklı değildir. Karnabahar yetiştiriciliğinde sıcaklık çok önemlidir. Işık ve nem ise ikinci derecede önemlidir. Çeşitlerin erkenci, orta ve geçici olmalarına göre sıcaklık istekleri ve düşük sıcaklıklara mukavemetleri farklılıklar gösterir. Karnabaharlarda taç oluşması için gelişmenin belli bir devresinde düşük sıcaklıklara ihtiyaç vardır. Karnabahar fideleri -10°C sıcaklığa kısa sürede dayanabilirler. Fakat hasat devresine gelmiş karnabahar başları 0°C'nin altındaki sıcaklıklardan hoşlanmazlar. Taç oluşum döneminde en uygun sıcaklıklar 15°C-20°C'dir. Taçların olgunlaşma döneminde sıcaklığın 0°C nin altına düşmesi istenmez. Sıcaklığın düşmesi sonucu taç yüzeyi havlı bir yapı kazanır, pazar değeri düşer.

Toprak İstekleri

Karnabahar her çeşit toprakta yetiştirilebilir. Ağır topraklarda ve yağışı bol olan yörelerde drenajın çok iyi olması şarttır. Karnabaharlar organik maddece zengin toprakları severler ve yüksek toprak asitliğine karşı hassastırlar. Karnabahar yetiştiriciliğinde toprak, dikim tarihinden çok önce hazırlanmış olmalıdır. Sonbaharda toprak derin sürülmeli, ilkbaharda normal sürüm yapılmalıdır. Sürümden sonra diskaro ve tırmık çekilmeli masuralar hazırlanarak toprak dikime hazır duruma getirilmelidir.

Gübreleme

Dekara 2-4 ton çiftlik gübresi, 40-50 kg amonyum sülfat, 40-50 kg süper fosfat, 20-30 kg potasyum sülfat verilebilir. En uygun gübreleme toprak analizine göre yapılacak gübrelemedir. Çiftlik gübresi, fosforlu gübrenin tamamı, potaslı ve azotlu gübrenin yarısı son toprak hazırlığında verilir. Potaslı gübrenin ikinci yarısı taçların teşekkülünden önce verilir. Azotlu gübrenin 2. yarısı ise dikimden 20-25 gün sonra ve taç teşekkülünden önce olmak üzere iki partide verilmelidir.

Fide Yetiştirme

Dış ülkelerde senenin her mevsiminde yetiştirilen karnabaharlar, Ülkemizde yaz sonu, sonbahar ve kış mevsimlerinde yetiştirilmektedir. Karnabaharlar, fidelerin yetiştirilmesi ve esas yerlerine dikilmesi olmak üzere iki safhada yetiştirilirler. Tohumlar ılık ve soğuk yastıklara ekilir. Ekim zamanı bölgelere, çeşitlere ve hasat zamanına bağlı olarak değişiklik gösterir. Genel olarak tohum ekimi Nisan-Mayıs-Haziran-Temmuz aylarında yastıklara sıraya veya serpme olarak yapılır. En uygun ekim sistemi 10 cm sıra arası verilerek yapılan sıravari ekimdir. Tohumlar yastıklarda şartlara bağlı olarak 8-15 gün içerisinde çimlenirler. Çimlenme sonrası sıra üzerindeki bitkiler 3-5 cm aralıkla seyreltilir. Karnabaharda kaliteli ürünü etkileyen en önemli faktörlerden birisi de iyi yetiştirilmiş fidelerdir. Fide yetiştirme devresinde sıcaklığın aşırı yükselip azalması taçların kalitesiz olmasına sebep olur. Fideler dikim olgunluğuna geldikten sonra yastıklarda uzun süre bekletilirse büyümede duraklamalar olur.

Dikimde genel olarak 7-8 yapraklı düzgün gövdeli, yaprakları sağlıklı fideler kullanılmalıdır. İyi yetiştirilmemiş cılız, sarı yapraklı fidelerden yetişen bitkilerin taçları küçük ve gevşek olmaktadır. Fideler genellikle tohum ekiminden 5-7 hafta sonra dikime uygun hale gelirler

Karnabaharda en uygun yetiştirme masuraları üzerinde yapılan yetiştirme şeklidir. Masura genişliği çeşitlere, tek ve iki sıralı dikime göre ayarlanır.

Dikimde sıra arası ve sıra üzeri mesafeler 60x60 veya 70x70 cm olarak yapılır. Fideler yerlerinden dikkatlice sökülmesi ve bekletilmeden yerlerine dikilmelidir. Fideler plantuar veya çepin ile dikilmelidir. Kökleri topraklı olarak çepinle dikim daha uygun olmaktadır. Dikimde can suyu verilmeli ve birkaç gün sonra salma sulama yapılmalıdır.

Çapalama

Karnabahar çapa ve suyu çok seven sebzeler oldukları için sulamaya gereken özen gösterilmeli ve muntazam aralıklarla yağış durumuna göre sulama yapılmalıdır. Dikimden 1-3 hafta sonra birinci, bundan 1 ay sonra ikinci çapa, gerekirse üçüncü çapa yapılmalıdır.

Hastalık ve Zararlılarla Mücadele

Lahana grubu sebzelere uygun ilaçlama metodları uygulanabilir. Sağlıklı büyümeleri için Mücadele Kuruluşlarının önerdiği şekilde ilaçlamaya özen gösterilmelidir. Münavebeye (3 yıl) önem verilmelidir.

Hasat

Karnabahar taçlarının güneş ışığı nedeniyle sararmaması için iç yapraklar

kırılarak tacın üzerine örtülmeli ve tacı örtülü çeşitler üretilmelidir. Karnabahar, taçlar normal büyüklüklerini alıp gevşek bir yapı kazanmadan önce hasat edilmelidir. Hasat süresi, iklime ve çeşitlere bağlı olarak 1-4 haftadır.

Hasat, tacın gövdeyle birleştiği yerden bıçakla kesilerek yapılır. Hasat sırasında tacı korumak amacıyla 4-5 adet yaprak bırakılır. Karnabaharların taçları çok çabuk zedelenir ve kararır. Bu nedenle karnabahar taçları kasalara tek sıra halinde yerleştirilmelidir. İklim ve yetiştirme koşulları tacın ağırlık ve kalitesini önemli derecede etkiler. Taçlar çeşit özelliği ve çevre şartlarına bağlı olarak sıklıklarını 2-3 hafta korurlar. Rengi sararmış ve gevşek yapı gösteren taçlar pazarlanabilme özelliğini kaybederler.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Karnabahar Yetiştiriciliği

Cengiz ÖZDEMİR
Ziraat Mühendisi

No: S/8

2005